

Tadeusz Piątek

"Dydaktyczna użyteczność komputerów", red. Eunika Baron-Polańczyk, Zielona Góra 2010 : [recenzja]

Problemy Profesjologii nr 1, 221-225

2011

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tadeusz Piątek – recenzja – Eunika Baron-Polańczyk (red.), „Dydaktyczna użyteczność komputerów”. Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2010.

Problematyka podjęta w opracowaniu pod redakcją naukową Euniki Baron-Polańczyk, dotycząca dydaktycznej użyteczności komputerów, jest bardzo ważna zarówno od strony poznawczej, kształcącej oraz utylitarnej. Fakt podjęcia rozważań na temat uwarunkowań wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnej w procesie kształcenia i wychowania powitać należy z dużym zadowoleniem. Nowoczesne techniki informatyczne przeniknęły życie społeczeństw, wywierając ogromny wpływ na życie każdego człowieka. Również systemy edukacyjne zmuszone zostały do zmian. Podejmowane są starania, by edukacja odpowiadała na potrzeby szybko zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej. Przygotowanie jednostki do radzenia sobie w złożonym świecie i zachodzących w nim dynamicznych przemian, także w kulturze techniczno-informatycznej – to podstawowe akcenty współczesnej pedagogiki (kształcenia, wychowania i opieki). Dlatego też, analizowanie i porządkowanie zagadnień tematycznych w obszarze komputerowego wspomaganie procesu nauczania-uczenia się, należy uznać za ważne i konieczne oraz znaczące społecznie.

„Dydaktyczna użyteczność komputerów” to monografia licząca 247 stron tekstu, napisana poprawnie pod względem językowym i w pełni odpowiadająca wymogom dla tekstów naukowo-dydaktycznych. Recenzowana książka jest rezultatem pracy czternastu autorów poruszających wybrane zagadnienia komputerowego wspomaganie procesu nauczania-uczenia się zarówno w sferze teoretycznej, jak i praktycznej. Każdy tekst (rozdział) posiada tę samą strukturę: wstęp, podrozdziały, zakończenie i wykaz bibliografii oraz zawiera streszczenie w języku polskim i angielskim. Opracowanie jest dobrze opracowane edytorsko, właściwie ukazując strukturę szczegółową.

We *Wprowadzeniu* Redaktorka trafnie zarysowała w sygnalny sposób najogólniejsze przesłanki teoretyczne nawiązujące do uzasadnienia wyboru tematyki monografii oraz zaprezentowała jej strukturę. Redaktorka słusznie też przyjęła założenie, że „komputer to techniczny środek dydaktyczny, który w znaczący sposób zautomatyzował i zdynamizował pracę nauczyciela oraz ucznia” oraz, że „działania edukacyjne wspomagane cyfrowymi mediami, za-

projektowanymi zgodnie z zasadami i regułami technicznymi oraz pedagogicznymi, będą mogły stawać się bardziej optymalne”. Ponadto, w kontekście komputerowego wspierania dydaktyki, wyraźnie zaznaczyła, że prowadzone rozważania opiera na założeniu, iż uzyskanie wiedzy przez uczącego się według schematu poznawczego ma charakter procesu konstruktywistycznego, zaś komputer to narzędzie poznawcze wzmacniające naturalny proces przetwarzania wiadomości. Stąd też wypływa zasadność i konieczność podjętych rozważań w zakresie dydaktycznej użyteczności komputerów.

Rozważania rozpoczyna artykuł, który w przejrzysty i uporządkowany sposób prezentuje zagadnienia związane z filmem Lipdub. Autorka (Anna Ucińska) przedmiotem własnych rozważań uczyniła proces tworzenia filmu Lipdub, realizowany metodą projektu przez studentów kierunku edukacja medialna i informatyczna Uniwersytetu Zielonogórskiego, ze zwróceniem uwagi na – co wymaga szczególnego podkreślenia – znaczące wartości i cele dydaktyczne tegoż przedsięwzięcia. Nadrzędny cel projektu zakładał, poprzez stworzenie czegoś modnego i nowatorskiego, nauczenie studentów elementów sztuki filmowej oraz umożliwienie kształtowania umiejętności związanych z podejmowaniem konkretnych działań: od fazy ich planowania i poszukiwania wsparcia, aż po ich realizację i ocenę.

Drugi artykuł, autorstwa Euniki Baron-Polańczyk, wskazuje na metodykę zarządzania projektami w edukacji. Pokróćce opisuje zdobywającą ostatnio coraz większą popularność, sformalizowaną metodykę zarządzania projektami wg TenStep. Prezentuje również zastosowanie tej metodyki w edukacji na przykładzie projektowego podejścia do uruchomienia studiów podyplomowych na kierunku Edukacja Techniczno-Informatyczna. Od leżącej u podstaw projektu reformy środowiska edukacyjnego, przechodzi do definicji projektu, ustalania przedmiotów dostaw, tworzenia struktury podziału pracy oraz dokonania wstępnych estymacji. Następnie zapoznaje z metodami oraz narzędziami informatycznymi służącymi do zarządzania harmonogramem i budżetem. Bardzo istotnym elementem jest również przypisanie adekwatnych ról projektowych do osób uczestniczących bezpośrednio w projekcie oraz pozostałych interesariuszy, wiąże się to z opracowaniem przykładowej macierzy odpowiedzialności. Ze względu na małą skalę przykładowego projektu w artykule zostały jedynie zasygnalizowane pozostałe istotne procesy zarządzania projektem, takie jak np. zarządzanie problemami krytycznymi, zmianą, komunikacją, ryzykiem, jakością oraz miarami projektu.

Tekst Daniela Banaszaka i Mateusza Pokorskiego omawia obszerną i ważną problematykę dotyczącą współczesnych sieci komputerowych. Artykuł z samego założenia, ujmując treści zarówno w aspekcie teoretycznym jak i praktycznym, ma wspomagać zajęcia dydaktyczne ze studentami z przedmiotu „Sieci komputerowe lokalne i globalne” – co pozwala na doce-

nienie przede wszystkim jego wartości użytkowej w sferze metodyki przedmiotowego nauczania na poziomie szkoły wyższej. Zaprezentowane zostały w nim zagadnienia związane z podstawowymi pojęciami z zakresu budowy oraz działania sieci opartych na najpopularniejszej obecnie technologii Ethernet i jej pochodnych. Poruszane problemy obejmują zasady tworzenia i działania sieci komputerowych, rodzaje adresacji w sieciach komputerowych oraz podstawowe zagadnienia z zakresu bezprzewodowych sieci komputerowych.

Kolejny artykuł dotyczy programowania internetowego, gdzie ci sami autorzy (Daniel Banaszak, Mateusz Pokorski) podejmują się trudnego zadania opisu i analizy, od strony teoretycznej i praktycznej, programowania w języku skryptowym PHP. Zaprezentowane zostały w nim zagadnienia z podstaw algorytmów i struktur danych oraz wykorzystania połączenia języka skryptowego PHP z serwerem bazodanowym MySQL. Szczególną uwagę zwraca na: instalację i konfigurację środowiska programistycznego i serwera bazodanowego; podstawy programowania w języku skryptowym PHP; połączenie z relacyjną bazą danych MySQL; prezentację wyników zapytań SQL w postaci dynamicznie generowanych stron internetowych. Podobnie jak wyżej, tekst ten ma za zadanie wspierać zajęcia prowadzone ze studentami, tu w ramach przedmiotów „Programowanie internetowe” oraz „Bazy danych w Internecie”, stąd też i jego szczególne walory użytkowe.

Daniel Czycz przedmiotem swoich rozważań uczynił wymagania stawiane przez pracodawców z zakresu technologii informacyjnej wobec absolwentów studiów inżynierskich. Szukając wspólnych punktów pomiędzy rynkiem pracy a edukacją, charakteryzuje wybrane programy komputerowe, te których znajomości pracodawca wymaga od potencjalnych kandydatów na intratne miejsca pracy, oraz omawia podstawowe zagadnienia technologii informacyjnych, które mogą stać się przydatne absolwentom w wyborze zawodu.

Jakże ważną problematykę dotyczącą wykorzystywania komputera i Internetu w edukacji i komunikacji seniorów, rozpatrywaną w kontekście problemów edukacji ludzi starszych jako realizacji idei kształcenia ustawicznego, porusza Piotr Antczak. Autor słusznie podkreśla, że zapewnienie poznania nowych technologii, daje ludziom starszym obraz tego, iż korzystanie z komputera to wiele możliwości, a dostęp do Internetu pozwala na zachowanie samodzielności i niezależności, oraz możliwość zbierania informacji, jak i komunikowania się z bliskimi. Godna uwagi, w zaznaczeniu wartości praktycznej, jest propozycja przykładowego scenariusza zajęć (metodyczny konspekt) z cyklu „Komputerowe ABC dla Seniorów”.

Multimediami w kształceniu języka niemieckiego na poziomie szkoły gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej, zajęła się Marta Czajkowska. Autorka – na tle zalet zajęć wspomaganych komputerowo, wpływu multimedialnych na wielostronny rozwój ucznia oraz kształtowania jego

indywidualności i samodzielności – w sposób przejrzysty przedstawia wybrane materiały multimedialne wspomagające naukę języka niemieckiego, które zostały zanalizowane na podstawie poprawnie sporządzonych kryteriów. Ponadto, słusznie uwzględniając potrzeby praktyki edukacyjnej, zaproponowała metodyczne konspekty zajęć języka niemieckiego z wykorzystaniem multimediów edukacyjnych.

Na szerokie zastosowania programów filtrujących szkodliwe treści Internetu wskazują Natalia Gorzka i Krzysztof Stanikowski, wyraźnie podkreślając możliwości przezwycięzania zagrożeń medialnych – co jest niezwykle ważne z perspektywy procesu wychowywania w świecie elektronicznych mediów. Oprócz wskazówek, adresowanych do rodziców i nauczycieli, co do możliwości radzenia sobie z niepożądanymi, szkodliwymi zasobami Internetu, Autorzy przedstawiają istotne wyniki badań z obszaru zagrożeń medialnych przeprowadzone na zlecenie Fundacji Dzieci Niczyje.

Anna Mataczyna przedstawia multimedialne środki dydaktyczne do zajęć technicznych i komputerowych w szkole podstawowej. W tekście – o charakterze teoretyczno-empirycznym, to jest wielce pożądanym w poszukiwaniach badawczych pedagogiki – szczególną uwagę zwraca na ofertę rynkową multimedialnych środków dydaktycznych oraz częstotliwość stosowania ich podczas zajęć dydaktycznych (w praktyce szkolnej). Porusza również kwestię wpływu mediów edukacyjnych na przyswajanie wiedzy przez uczniów.

Kolejny artykuł, autorstwa Marcina Jeżykowskiego, także wskazuje na multimedialne środki dydaktyczne (MŚD), lecz adresowane do nauczania informatyki i zajęć technicznych na poziomie gimnazjum. Tekst zawiera poprawnie prowadzone rozważania teoretyczne dotyczące pojęcia, funkcji i klasyfikacji mediów edukacyjnych oraz interesujące wyniki badań empirycznych ustalających wyposażenie pracowni komputerowej w MŚD oraz zakres wykorzystywania MŚD przez nauczycieli zajęć technicznych i informatyki w gimnazjum.

Rozważania na temat multimedialnych środków dydaktycznych są kontynuowane dalej, gdzie Autor (Marcin Mielnik) podejmuje się nietatwej próby opisu, analizy i oceny mediów edukacyjnych przeznaczonych do zajęć z informatyki w szkole ponadgimnazjalnej. Prezentując ciekawy i interesujący poznawczo fragment badań środowiskowych określa ofertę rynkową mediów edukacyjnych skierowaną do nauczania informatyki, zapoznaje z oceną nauczycieli dotyczącą wyposażenia szkoły w owe materiały dydaktyczne oraz zwraca uwagę na częstotliwość wykorzystywania ich w czasie zajęć lekcyjnych.

Serię artykułów kończy opracowanie Moniki Korchut przedstawiające bardzo ważne kwestie dotyczące zastosowania grafiki komputerowej w edukacji. Po charakterystyce i analizie wskazań z zakresu grafiki komputerowej traktowanej jako nowoczesne narzędzie po-

wszechnie wykorzystywane w nauce, kulturze, technice, rozrywce i edukacji, Autorka w logiczny i spójny sposób prezentuje wyniki diagnostycznych badań własnych (z wykorzystaniem techniki ankietowej, techniki wywiadu oraz techniki analizy dokumentów, przeprowadzonych na 100 uczniach z czterech oddziałów kształcenia), celnie i jednoznacznie wskazujących na tezę, że grafika komputerowa jest stosowana we współczesnej edukacji na każdym etapie kształcenia.

Można stwierdzić, że powyższe człony (teksty poszczególnych autorów) struktury treściowej odznaczają się poprawną logiką oraz właściwą czytelnością. Zastosowane układy tabelaryczne, wykresy i diagramy oddają istotę rzeczy dopełniając czytelność i przejrzystość opracowania.

Poddana ocenie monografia – pod redakcją naukową Euniki Baron-Polańczyk, pt. „Dydaktyczna użyteczność komputerów” – prezentuje się jako opracowanie na bardzo dobrym poziomie pod względem merytorycznym i formalnym. Wnosi ona istotne wartości poznawcze i edukacyjne do nauk społecznych, zwłaszcza pedagogiki medialnej i pedagogiki pracy, a przede wszystkim do szeroko rozumianej edukacji techniczno-informatycznej. Sądzę, że znajdzie ona zainteresowanie wśród szerokiego grona czytelników. Monografia traktująca o dydaktycznej użyteczności komputerów – co podkreśla również sama Redaktorka we *Wprowadzeniu* – adresowana jest dla tych wszystkich, których interesują konteksty procesu wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnej w edukacji. Przedstawiane w niej zagadnienia mogą być przydatne nie tylko dla badaczy podjętej problematyki, ale i dla studentów (szczególnie kierunku Edukacja Techniczno-Informatyczna i specjalności Edukacja Medialna i Informatyczna) oraz nauczycieli praktyków, wdrażających nowe technologie do zawodowej praktyki (nie tylko zajęć komputerowych i informatyki). Zatem książka jest pozycją aktualną i cenną, rozpatrującą szeroko zagadnienia podstawowe, jak i aspekty poboczne, uzupełniające. Jest bowiem godna uwagi przede wszystkim ze względu na zawarte w niej wielostronne podejście do problematyki obejmującej proces dydaktyczny wspomagany współczesnymi technikami komputerowymi, zagadnień z pogranicza informatyki i jej edukacyjnych zastosowań.